

■ Kirjoittaja Marina Hultholm on eläinlääkärinä Länsirannikon Eläinklinikalla Vaasassa. Marinalla on ollut suursnautseireita vuodesta 1999. Tällä hetkellä kotona on 9-vuotias veteraani ja 1,5-vuotias nuori koira. Marina on kilpaillut koiriensa kanssa pääasiassa jäljellä ja haussa. Marina kasvattaa kääpiösnautseireita Pro Auctore – kennelnimellä.

■ Marina Hultholm

SUURSNAUTSEREIDEN SAIRAUKSISTA

Suursnautseireilla, kuten monilla muillakin roduilla on paljon sairauksia, joista osa on vakavia tai jopa kuolemaan johtavia. Suursnautseireille esiintyy muitakin vakavia sairauksia kuten kilpirauhasen vajaatoiminta ja erilaisia sydänsairauksia. Näistä kerrotaan tarkemmin lehden muissa artikkeleissa. Vaikka suursnautseireiden sairaudet ovat yleisesti tiedossa, rotujärjestöllä ei ole kuitenkaan kattavasti tietoa sairastuneista yksilöistä.

Epilepsia

Epileptinen kohtaus on ohimenevä aivo toiminnan häiriö, sen synnä on poikkeava, purkauksenomainen aivosähkötoiminta, joka voi olla paikallinen tai levitä koko aivojen alueelle. Kohtauksen kesto voi vaihdella sekunneista minuutteihin. Pahimmassa tapauksessa tilanne voi johtaa status epilepticukseen eli pitkittyneeseen epileptiseen kohtaukseen, joka on hengenvaarallinen tila.

Kohtauksia voi olla erilaisia. Hyvin lievässä muodossa koira on tajuissaan mutta voi kärsiä pakkoliikkeistä, esim. nykimisistä. Tyypillistä on kuitenkin se, että kohtaus on rajua: koira menettää tajuntansa, kaatuu, kouristelee, kuolaa, virtsaa ja ulostaa allensa ja jopa ulvoa tai huutaa.

Epilepsia kohtauksen mahdollisia aiheuttajia ovat esim. tietyt aineenvaihduntahäiriöt, aivovammat, myrkytykset, aivokasvaimet tai tulehdukset. Jos syytä ei voida osoittaa tai todeta, puhutaan aidosta eli idiopaattisesta epilepsiasta. Idiopaattista epilepsiaa pidetään perinnöllisenä sairautena.

Epilepsiaa ei voida parantaa, mutta lääkityksellä sitä yritetään hallita. Lievät tapaukset (kohtaukset lieviä muutaman kerran vuodessa) eivät välttämättä vaadi lääkkeitä, mutta rajut kohtaukset vaativat sitä ilman muuta.

Lääkityksen on tarkoitus olla ennaltaehkäisevää, se on elinikäistä ja jokapäiväis-

tä. Lääkehoito on myös hyvin yksilöllinen eli se pitää laatia jokaiselle koirapotilaalle erikseen. Epilepsiaa on sekä pippuri-suolavärisillä että mustilla suursnautseireilla. Periytyvyystutkimuksella pyritään selvittämään epilepsian periytymistä.

Spondyloosi

Spondyloosi tarkoittaa selkärangan jäykistymistä. Siinä selkänikamien runko-osat kiinnittyvät toisiinsa luusillakkeiden avulla. Näin nikamat eivät enää liiku toisiinsa nähden ja selkäranka jäykistyy. Sairaus ei ole tarttuva, eikä tulehduksen aiheuttama, vaan hitaasti etenevä, rappeuttava nikamaisairaus.

Luupiikkien ja lopulta kokonaisten silloitusten syntyyn vaikuttavat nikamiin kohdistuvat räsistekijät, joista yleisin on nikamien epänormaali liikkuvuus eli "löysä selkä". Luusiltojen muodostuminen on itse elimistön tapa yrittää korjata nikamissa olevia vaurioita. Spondyloosia esiintyy pääasiassa isokokoisilla koirilla ja eniten urheilu- ja käyttökoirilla, mutta sitä nähdään myös pienillä koirilla. Mitä vanhempi koira on, sitä todennäköisemmin siltä löytyy selkämuutoksia.

Spondyloosi voidaan jakaa eri asteisiin: I asteessa näkyy luupiikkejä, IV asteessa luusillake on täydellinen. Alempiasteiset tapaukset eivät välttämättä juuri oireile, mutta pieniä epämääräisiä kiputiloja voi olla. Mikäli koira on kotikoira, omistaja ei välttämättä huomaa mitään. Mitä enemmän selässä on muutoksia, sitä vakavampia oireet voivat olla. Koira on kipeä ja jäykkä. Hermoston ja hermojuuret voivat olla puristuksessa, jolloin voi esiintyä erilaisia toimintahäiriöitä (häntä, virtsaelimet, peräaukko). Mikäli luupiikit painavat selkäydintä, oireet voivat kovasti muistuttaa välilevyongelmaa (esim. takaosan holtittomuus). Sairautta ei voida parantaa, hoitona käytetään kipulääkitystä. On ilmeistä, että koira, joka kärsii spon-

dyloosista, ei voi suoriutua käyttökoiran työtehtävistä.

Mahalaukun laajentuma ja kiertymä

Suurin todennäköisyys saada kiertymä on suurilla koirilla, joilla on syvä, kapea rintakehä. Oireena ovat vatsanseudun turvotus sekä kakomis- ja oksentamisyritykset. Mitään ei kuitenkaan tule ulos. Tila on myös hyvin kivulias ja henkeä uhkaava ja ilman nopeaa leikkaushoitoa koira kuolee. Mahalaukun kiertymä tulee hyvin harvoin nuorelle koiralle. Riski kasvaa 4. ikävuodesta ylöspäin ja uroksilla on kaksi kertaa suurempi riski saada kiertymä kuin nartuilla. Lisäksi ruokailutottumukset vaikuttavat kaasuuntumis- ja kiertymisriskiin. Isot annokset kuivana syötettyä kovasti turpoavaa kuivamuonaa lisäävät riskiä. On parempi syöttää pienempiä annoksia ja vähintään 2 kertaa päivässä. Liikuntaa ei pidä harrastaa heti ruokailun jälkeen, eikä ruokaa pidä antaa heti kovan rasituksen jälkeen, ennen kuin koira on rauhoittunut.

Varvastulehdus ja syöpä

Varvas- ja kynsi ongelmia voivat esiintyä kaikenrotuisilla koirilla, mutta varsinkin mustat suursnautserit ovat erityisen alttiita tälle vaivalle. Joskus kyseessä voi olla bakteerin tai sienien aiheuttama tulehdus, joka siis on hoidettavissa oikealla lääkityksellä. On tapauksia, jossa vaiva on saanut alkunsa traumasta: kynsi on katkennut eikä paraneminen suju normaalisti, vaan tilanne johtaa tulehduskierteeseen.

Tyypillistä mustalle suursnautserille on, että varvasongelma johtaa syöpään. Varvassyöpä suursnautserilla on yleensä pahanlaatuinen, mutta ei välttämättä etäispesäkkeitä lähettävä. Poikkeuksia toki löytyy.

Varvassyövän oireita on mm. turvonnut kipeä varvas, joka voi aiheuttaa ontumista.

Koira nuolee usein ja nakertaa kipeää varvasta. Antibiootti- ja kipulääkityksestä ei ole apua. Ainoa hoitokeino on varpaan amputaatio, minkä jälkeen paranemisennuste on aika hyvä.

Tärkeää siis on, että mustalla suursnautserilla kaikki kynsi- ja varvasongelmat hoidetaan heti ja huolellisesti.

AIHA eli nykyinen IMHA (immune mediated hemolytic anemia)

Tässä sairaudessa koiran elimistön puolustusjärjestelmä tuhoaa happea kuljettavat punasolut. Koira oireet johtuvat hapen puutteesta ja niitä ovat mm. väsymys sekä nopea sydämenrytmi ja hengitys. Limakalvot ovat kalpeita, eikä koira kestä rasitusta. Se uupuu hyvin nopeasti ja jopa pyörtyy. Oireet voivat tulla äkkiä tai kehittyä pikku hiljaa.

Sairaus on hyvin vaarallinen ja johtaa hoitamattomana kuolemaan. Kaikkia tapauksia ei edes pystytä hoitamaan, mutta

jotkut koirat voivat pärjätä vuosikautia sopivalla lääkityksellä. Hoitona käytetään kortisonia ja solunsalpaajia. Lääkityksellä hillitään immuunijärjestelmän toimintaa niin, ettei punasoluja enää tuhota ja koiran veriarvot saadaan paremmaksi.

IMHA:n syytä ei tarkkaan tiedetä. Joskus taustalta löytyy joku laukaiseva tekijä, esim. rokotus, tulehdus tai syöpä. Tämä ei kuitenkaan selitä sitä, pelkästään, miksi elimistö hyökkää omia solujaan vastaan eikä suojele niitä kuten pitäisi.

Allergia

Allergia on immunologisen järjestelmän häiriö. Elimistö käynnistää immunologisen reaktion jollekin elimistön ulkopuoliselle, periaatteessa vaarattomalle aineelle (esim. vehnä, proteiini, siitepöly). Aine voi joutua elimistöön hengitysteitse, ruuansulatuskanavan kautta, se voi aiheuttaa oireita kosketuksen kautta (kosketusallergia) tai se voi tulla hyönteisten pistostoksista.

Allergia aiheuttaa kroonisen tulehdusreaktion. Tyypillinen oire on kutina. Koira saattaa nuolla ja pureskella tassuja, ravistella päätä, raapia korvia tai ihoa mistä tahansa tai se voi hinkata leukaansa maahan. Seurauksena on ihon vaurioituminen ja noidankehä alku. Vaurioitunut iho on altis bakteeri- ja hiivatulehduksille ja kutina ja vaiva pahenevat.

Ennen kuin allergiadiagnoosi voidaan tehdä, pitää kaikki muut kutinan mahdolliset aiheuttajat (esim. ulkoloiset kuten kapi) sulkea pois. Tämän jälkeen voidaan tehdä iho- tai veritesti allergian toteamiseksi. Täysin varmaa, luotettavaa testiä ei kuitenkaan ole olemassa. Yliherkkyytaipumusta pidetään osin perinnöllisenä.

Rotujärjestön kotisivuilta on terveystietolomake, jolla voi ilmoittaa rotujärjestölle koiran sairauksista. http://www.suursnautseri.fi/ja-lostus_ja_terveys/Terveyskysely.doc



Empiirisen pitkäaikaisen tutkiminnan, joskin pienehkön otoksen perusteella:

Läpituloaika suursnautserin ruuansulatuskanavasta:

- 1 vrk: lenkkimakkarapaketin muovikääre
- 2 vrk: peuran sorkkakynsi
- 1-2 vrk: alumiinifoliopallo
- 1 viikko: kinkkuverkko, puutikut – vaatii saman verran ruohoa viikon ajan kuin hyvin lypsävä kanttura kuluttaa ohuet muovipussit menevät läpi - läpimenoaika tuntematon